

ISTANBUL (YENİ PAZAR)

SULTAN SELİM MEBRESİSİ

MD 49

29.5.72

1. plan
2. kesitler

TB (3-3)

TE (3-3)

TM (3-2)

AKF.SY.1168

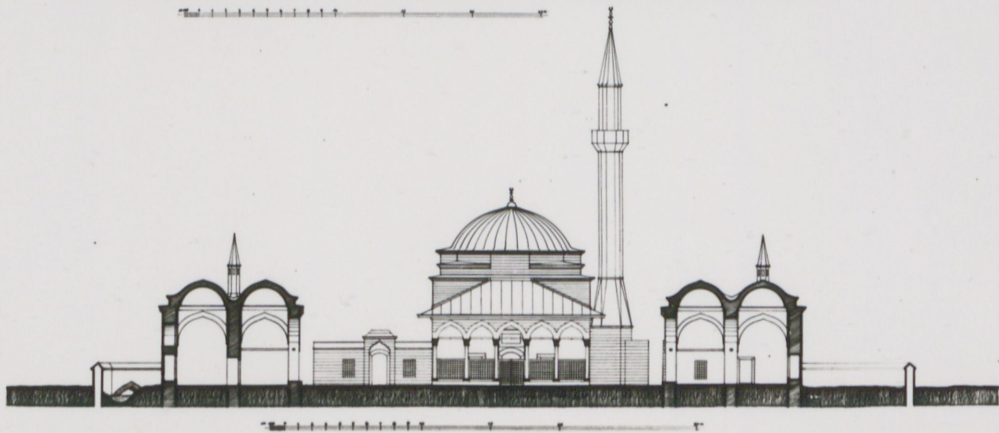
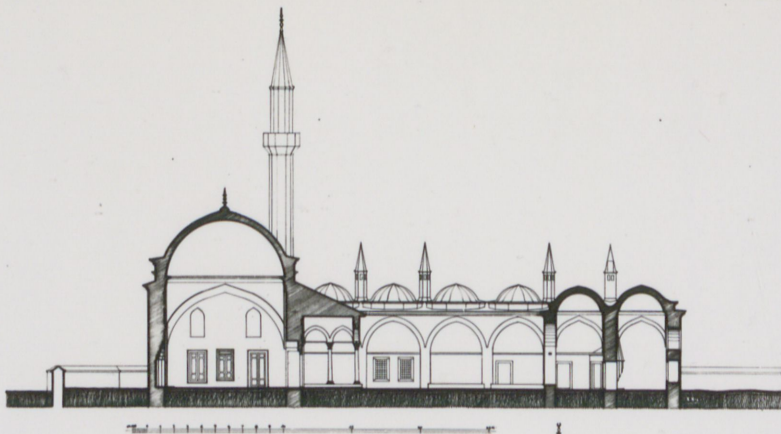

YENİBAHÇE SULTAN SELİM MEDRESESİ KESİMLERİ M.1:100 L.2

MD-49

Sultan Selim Han medresesi

Eski adı "Yeni bağçe" olan semtte, Halicilar köşkü civarında, şimdiki Vatan caddenin üzerinde (bugün) Türk Yazı Sanatları Müzesi olarak kullanılmakta olan bina dır.

Kanuni tarafından babasının ruhu için yaptırılan bina* Sinan'ın eseridir.

Kütülcüoğlu, s. 376.

* Hasan Bey-zâde Ahmed, Tarih, ... Ayvansarayî (HC, I, 125) I. Selim tarafından yaptırıldığını söyleyen hataya düşmektedir.

SULTAN SELİM MEDRESESİ

- Katalog no. : III- 7
- Tezkiret ül-Ebniye no.: Bab-ı Sâlis 3 (Halıcılar köşkünde merhum Sultan Selim Hanı evvel Medresesi)
- Resim : 103, 104.
- Yeri : Yenibahçe, Vatan Caddesi üzerinde.
- Yaptıran : Yavuz Sultan Selim
- Yapılış tarihi : ^{1548-49/955 yılında yapılan} ~~1512-1520 yılları arasında~~ yapılmış olması gereken medreseyi ~~Sinan~~ 1562 (970 H.) yılında onarmış ^{almış} ve bu arada dershanesinin yanına minare ve önüne bir revak inşa ederek ^{ile} dar ül-kurra mescid haline getirilmiştir¹.
- Kitabesi : Yoktur.

Plan ve kitle kuruluşu

Bir adı da Halıcılar Medresesi olan Sultan Selim Medresesi, sonradan bir minare eklenerek mescid haline getirilmiş bir derslane, U biçiminde, üç kollu revaklar gerisinde bulunan yirmi hücre ile medreseyi çeviren dış duvara bitişik hazneli çeşmeden oluşur.

Medresenin iki dış kapısı vardır. Bunlardan birincisi dershanenin güney doğusunda, öteki batısındadır. Ana kapıdan, tırtıl biçiminde bingilere oturan sekiz satırlı küçük bir kubbenin örttüğü giriş holüne, oradan da dershanenin iki yanındaki iç kapılardan medresenin revaklı avlusuna geçilir.

Avlu

25.40 m. x 18.00 m. ölçülerindeki avlunun revakı yanlarda dört, dershanenin karşısında altı kemerlidir. Yan kemerlerin açıklıkları kuzeydekilerden daha geniş tutulduğundan arka gözler yuvarlak, yan gözler ise oval kubbelerle örtülmüş, bütün kubbelerde geçiş pandantiflerle yapılmıştır.

Dershane / Mescid

Dershane (Dar ül-kurra), dışta bir kenarı 11.40 m. olan kare biçiminde ve kubbeli bir mekândır. Kubbesi pandantiflere biner. Kible duvarında ortada mihrab onun sağında ve solunda altı üstlü pencereler vardır. Diğer üç cephede de aynı pencere düzeni devam eder. Minare salonun kuzey batı köşesinde dışa doğru çıkıntı yapar. 1942 yılında yıkılıp² henüz yenilenmemiş olan minarenin sadece kürsü ve papuç bölümleri ayaktaadır.

Dershanen cephede beş, yanlarda iki kemerli olan revakı baklava başlıklı mermer kolonlar üzerine oturur.

Hücreler

Avlunun etrafında yirmi talebe hücresi varsa da bunlardan batı kanadında güneyden ikincisi eyvan biçiminde düşünülmüş ve önü açık olarak inşa

edilmiştir. Geriye kalan on dokuz hücrenin revaka sadece kapıları açılır. Köşe ve uçlardaki hücrelerde her iki cephede birer; diğer hücrelerde iki alt bir üst olmak üzere üç adet dış pencere vardır.

Helâlar

Medresenin kubbeli dış kapısının doğusundaki helâlar muhdestir. Helânın aslında kapının batısındaki, kapıyla çeşme haznesi arasında kalan tonozlu hacim olduğu içinde hâla yeri duran helâ taşından anlaşılıyor.

Malzeme

Sultan Selim Medresesinin dış avlu kuşatma duvarı horasan harçlı küfeki taşından, talebe hücrelerinin beden duvarları tuğla hatıllı kesme küfeki taşından, dersane ile iç avlu revak kemerleri tamamen kesme küfeki taşından inşa edilmiştir. Dersane kubbesi ile bacaların külahları kurşun kaplıdır; fakat hücreleri içine alan kanatlarla revakın üst örtü kaplaması kurşun taklidi şap yapılmıştır. Bu kısım kirpi saçaklıdır ve kirpi saçak, köşeleri pahlı yapılan iki uçta konsol şeklinde duvar üstüne taşarak çatı örtüsünün dik köşeli düzenini sürdürür.

Bugünkü durumu

Son yıllara kadar harap ve terkedilmiş durumda bulunan Sultan Selim Medresesi Vatan Caddesi açıldıktan sonra Vakıflar Genel Müdürlüğünce ele alınarak 1958 - 1962 yılları arasında onarılmıştır. Bugün Milli Eğitim Bakanlığınca *Türk* Yazı Sanatları Müzesi olarak kullanılan binanın son onarımda avlu revakı camekânla kapatılmış fakat başkaca önemli bir değişiklik veya ilâve yapılmamıştır. Avlunun ortasındaki çeşme medreseye ait değildir; başka bir

yerden dökülerek getirilmiş ve avlunun içine konulmuştur.

-
1. Öz, aynı eser, C. I., s. 131; Hadikat ül-Cevami, C.I., s. 125.
  2. Eyice, İstanbul, s. 81.